

Dokument s plenarne sjednice

A8-0214/2016

21.6.2016

IZVJEŠĆE

o temi „Ususret novom modelu energetskeg tržišta”
(2015/2322(INI))

Odbor za industriju, istraživanje i energetiku

Izvjestitelj: Werner Langen

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	19

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o temi „Ususret novom modelu energetskeg tržišta” (2015/2322(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 114. i 194.,
- uzimajući u obzir Sporazum iz Pariza iz prosinca 2015. koji je sklopljen na 21. Konferenciji stranaka (COP21) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. prosinca 2011. naslovljenu „Energetski plan za 2050.” (COM(2011)0885),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. studenog naslovljenu „Uspostava unutarnjeg tržišta električne energije i optimalno iskorištavanje javnih intervencija” (C(2013)7243) i radni dokument službi Komisije naslovljen „Adekvatnost proizvodnje na unutarnjem tržištu električne energije – smjernice o državnim intervencijama” (SWD(2013)0438),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 9. travnja 2014. naslovljenu „Smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020.”¹,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 16. prosinca 2014. naslovljenu „Program rada Komisije za 2015. – Novi početak” (COM (2014)0910),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. srpnja 2015. naslovljenu „Ostvarivanje novih pogodnosti za potrošače energije” (COM(2015)0339),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. veljače 2015. naslovljenu „Paket mjera za energetske uniju – Okvirna strategija za otpornu energetske uniju s naprednom klimatskom politikom” (COM(2015)0080),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. veljače 2015. o naslovljenu „Ostvarenje cilja od 10 % elektroenergetske interkonekcije – Priprema europske elektroenergetske mreže za 2020.” (COM(2015)0082),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. srpnja 2015. naslovljenu „Pokretanje postupka javnog savjetovanja o novom modelu energetskeg tržišta” (COM(2015)0340),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 23. i 24. listopada 2014. o okviru klimatske i energetske politike do 2030.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 19. ožujka 2015. o energetskej uniji,

¹ SL C 200, 28.6.2014., str. 1.

- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 26. studenog 2015. o sustavu upravljanja u energetskej uniji,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetskih regulatora¹,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1228/2003²,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetsku infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009³,
- uzimajući u obzir Direktivu 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2014. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”)⁴,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 256/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o obavješćivanju Komisije o investicijskim projektima u području energetske infrastrukture u Europskoj uniji, zamjeni Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 617/2010 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 736/96⁵,
- uzimajući u obzir Direktivu 2005/89/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom i ulaganja u infrastrukturu⁶,
- uzimajući u obzir Direktivu 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷,
- uzimajući u obzir treći energetski paket,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 19. lipnja 2008. naslovljenu „Prema europskoj povelji o pravima potrošača energenata”⁸,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 14. ožujka 2013. o energetskom planu za 2050. –

¹ SL L 211, 14.8.2009., str. 1.

² SL L 211, 14.8.2009., str. 15.

³ SL L 115, 25.4.2013., str. 39.

⁴ SL L 149, 11.6.2005., str. 22.

⁵ SL L 84, 20.3.2014., str. 61.

⁶ SL L 33, 4.4.2006., str. 22.

⁷ SL L 304, 22.11.2011., str. 64.

⁸ SL C 286 E, 4.12.2009., str. 24.

budućnost s energijom¹,

- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 4. veljače 2014. o lokalnim i regionalnim posljedicama razvoja pametnih mreža²,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 14. listopada 2015. o putu prema novom međunarodnom sporazumu o klimi u Parizu³,
 - uzimajući u obzir Direktivu 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ⁴,
 - uzimajući u obzir Direktivu 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ⁵,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 10. rujna 2013. o boljem funkcioniranju unutarnjeg energetskeg tržišta⁶,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 15. prosinca 2015. o inicijativi „Ususret europskoj energetskej uniji”⁷,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 15. prosinca 2015. o ostvarenju cilja od 10 % elektroenergetske interkonekcije – priprema europske elektroenergetske mreže za 2020.⁸,
 - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A8-0214/2016),
- A. budući da planovi Komisije u vezi s tržištem električne energije moraju dovesti do stvarne transformacije tržišta, doprinijeti energetskej učinkovitosti, sigurnosti opskrbe energijom, razvoju obnovljivih oblika energije i spojnih vodova i da moraju osigurati dovršetak procesa uspostave europskog unutarnjeg energetskeg tržišta;
- B. budući da će integracijom energetskeg tržišta, zajedno s integracijom svih aktera na tržištu, uključujući i proizvođače-potrošače, doprinijeti ostvarenju u Ugovoru zadanog cilja sigurne, jeftine, učinkovite i ekološki održive opskrbe energijom;
- C. budući da će energetske sustav u budućnosti morati biti fleksibilniji kako bi se ostvarili klimatske i energetske ciljevi, za što su potrebna ulaganja u sva četiri rješenja za fleksibilnost, a to su fleksibilna proizvodnja, razvoj mreže, fleksibilnost potražnje i

¹ SL C 36, 29.1.2016., str. 62.

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0065.

³ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0359.

⁴ SL L 140, 5.6.2009., str. 16.

⁵ SL L 211, 14.8.2009., str. 55.

⁶ SL C 93, 9.3.2016., str. 8.

⁷ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0444.

⁸ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0445.

skladištenje;

- D. budući da se više od polovice električne energije u EU-u proizvodi bez nastanka stakleničkih plinova;
- E. budući da integracija tržišta električne energije mora biti u skladu s člankom 194. UFEU-a prema kojem europska energetska politika osigurava funkcioniranje energetskog tržišta, sigurnost opskrbe energijom, promiče energetska učinkovitost i uštedu energije, razvoj obnovljivih oblika energije te međupovezanost energetskih mreža; budući da su određivanje strukture izvora energije država članica i uvjeti korištenja njihovih energetskih resursa i dalje u nadležnosti država članica;
- F. budući da pozitivna iskustva prikupljena u okviru multilateralne suradnje služe kao primjer za veću regionalnu odgovornost tržišta (npr. regionalne inicijative za koordinaciju sigurnosti, kao što su Coreso i sigurnosna suradnja operatora prijenosnih sustava, petostrani energetska forum, skupina na visokoj razini za međusobnu povezanost u jugozapadnoj Europi, plan međusobnog povezivanja baltičkog energetskog tržišta, zajednička nordijska multinacionalna tržišta rezerva i uravnoteženja te spajanje tržišta u srednjoj i istočnoj Europi); budući da njihov model obuhvaća pravila kojima se treba zajamčiti da se kapaciteti raspodjeljuju pravovremeno kako bi se pružili signali za ulaganja u ekološki prihvatljivija postrojenja;
- G. budući da određen broj država članica predviđa nedostatne proizvodne kapacitete, što će, ako se ne uvedu nužni zaštitni mehanizmi, u bliskoj budućnosti predstavljati opasnost od isključenja struje
- H. budući da nacionalna tržišta kapaciteta otežavaju integraciju tržišta električne energije i da su u suprotnosti s ciljevima zajedničke energetske politike te da bi se trebala koristiti samo u krajnjoj nuždi, nakon što se iscrpe sve ostale mogućnosti, uključujući povećanje međusobne povezanosti sa susjednim zemljama, mjere odgovora na potražnju i druge oblike regionalne integracije tržišta;
- I. budući da se Europa zalaže za uspješnu energetska tranziciju te ponajprije za olakšavanje integracije obnovljivih izvora energije, što podrazumijeva nove potrebe za fleksibilnošću i provedbu tržišnih sustava namijenjenih za sigurnost opskrbe;
- J. budući da će cilj energetske sigurnosti zadan u Ugovorima biti od ključne važnosti za konsolidaciju energetske unije i budući da se stoga moraju sačuvati i/ili provesti instrumenti kojima se to na adekvatan način može postići;
- K. budući da je, kako bi se javna ulaganja s pomoću mjera za stvaranje tržišta sigurne, održive i konkurentne energije učinila što učinkovitijima, nužno kombinirati sredstva Europskog fonda za strateška ulaganja s drugim specifičnim izvorima financiranja za energetiku, kao što je Instrument za povezivanje Europe;
- L. budući da je povećana suradnja na regionalnoj razini nezaobilazna i da bi trebala služiti kao katalizator za intenzivniju tržišnu integraciju na europskoj razini;
- M. budući da porezi na energiju, visoki troškovi oporezivanja, regulacija cijena kod koje se ne prave razlike, visoka razina tržišne koncentracije, administrativna opterećenja,

subvencije, nedostatak prekogranične suradnje i spojnih vodova u nekim regijama te nedovoljno iskorišteno upravljanje potražnjom sprečavaju funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije i tako zaustavljaju potpunu integraciju energije iz obnovljivih izvora na tržištu;

- N. budući da bi svi sudionici na tržištu trebali doprinositi uravnoteženju sustava kako bi se postigla maksimalna sigurnost opskrbe električnom energijom po razumnoj cijeni za društvo i gospodarstvo;
 - O. budući da bi srednjoročno povećanje razine međusobne povezanosti između određenih država članica – do 15 % prema analizi troškova i koristi –, koje bi doprinijelo rješavanju postojećih uskih grla na ciljan način, moglo dovesti do poboljšane sigurnosti opskrbe i dokidanja energetske otoka; naglašava da je uz taj kvantitativni cilj nužno ostvariti i otvoren pristup i dostupnost spojnih vodova kako bi se nadvladale preostale prepreke funkcioniranju europskog tržišta električne energije;
 - P. budući da rastući udio raznih obnovljivih izvora energije u strukturi izvora električne energije zahtijeva stabilnu potporu fleksibilnih i održivih izvora energije te fleksibilne tehnologije poput skladištenja i odgovora na potražnju;
 - Q. budući da je skladištenje energije ključan alat za ostvarenje veće fleksibilnosti i učinkovitosti na energetskim tržištima, ali da još ne postoji regulatorni mehanizam koji bi omogućio iskorištavanje prednosti učinkovitog sustava skladištenja;
 - R. budući da je Međunarodna agencija za energiju nedavno izradila važne preporuke u okviru svoje studije naslovljene „Re-Powering Markets”¹;
 - S. budući da europsko energetske tržište koje bi bilo zasnovano na dobrom modelu i pravilno se provodilo ima potencijal za znatno povećanje europske energetske sigurnosti i neovisnosti, osobito u odnosu na velike dobavljače o kojima Unija ovisi;
 - T. budući da se preostali energetske otoci u EU-u moraju hitno dokinuti ako se želi stvoriti istinsko energetske tržište;
1. pozdravlja navedenu komunikaciju Komisije od 15. srpnja 2015. o novom modelu energetskog tržišta i podupire stajalište da bi novo tržište električne energije zajedno s provedbom postojećeg zakonodavstva trebalo pojačati regionalnu suradnju u svim dimenzijama opskrbe i potražnje za energijom i biti usmjereno na bolja, decentraliziranija i fleksibilnija tržišta kako bi se osigurao dobro reguliran tržišno orijentiran sustav koji do 2030. može doprinijeti ostvarenju svih energetske i klimatske ciljeva EU-a;
 2. smatra da je novi model energetskog tržišta bio potreban zbog sljedećih inovativnih elemenata:
 - sve veće zastupljenosti energije iz obnovljivih izvora s tržišno poticanim

¹ <http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/REPOWERINGMARKETS.pdf>

naknadama

- jače integracije nacionalnih tržišta kroz razvoj međusobne povezanosti;
 - razvoja pametnih mreža i novih tehnologija decentralizirane proizvodnje energije koji će potrošačima omogućiti aktivniju ulogu i potrošača i proizvođača te potaknuti bolje upravljanje potražnjom;
3. pozdravlja činjenicu da je nova strategija energetske unije osmišljena kako bi EU preuzeo vodeću ulogu kad je riječ o energiji iz obnovljivih izvora i napominje da će za ostvarenje tog cilja biti potreban temeljita preobrazba europskog sustava električne energije;
 4. pozdravlja činjenicu da nova strategija energetske unije nosi nove pogodnosti za potrošače energije, nudi im mnogo veći niz mogućnosti za sudjelovanje na energetskim tržištima i jamči bolju zaštitu potrošača;
 5. traži da se postojeći regulatorni okvir za europska tržišta prilagodi kako bi se omogućio veći udio obnovljivih izvora energije i kako bi se riješile postojeće prekogranične regulatorne praznine; ističe da se novi model tržišta električne energije kao dio sve decentraliziranijeg energetske sustava mora temeljiti na tržišnim načelima, čime bi se potaknula ulaganja, omogućio pristup malih i srednjih poduzeća energetskom tržištu te otvorila opskrba održivom i učinkovitom električnom energijom s pomoću stabilnog, integriranog i pametnog energetske sustava; smatra da bi se tim okvirom trebala promicati i nagrađivati fleksibilna rješenja za skladištenje energije, tehnologije odgovora na potražnju, fleksibilna proizvodnje energije, povećana međusobna povezanost i daljnja integracija tržišta, što će doprinijeti promicanju sve većeg udjela energije iz obnovljivih izvora i njihovoj integraciji na tržište; ističe da će za sigurnost opskrbe i dekarbonizaciju biti potrebna kombinacija likvidnih kratkoročnih tržišta (jedan dan ranije i unutar jednog dana) i dugoročnih cjenovnih signala;
 6. smatra da je potpuna provedba trećeg energetske paketa u svim državama članicama jedan od najvažnijih koraka prema ostvarenju europskog energetske tržišta; stoga odlučno poziva Komisiju da osigura provedbu sadašnjeg regulatornog okvira;
 7. traži da se novi model tržišta električne energije utemelji na holističkom pristupu usmjerenom ka budućnosti pri čemu će biti priznata sve važnija uloga tzv. proizvođača-potrošača u decentraliziranoj proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora; poziva Komisiju da u tom kontekstu preuzme vodstvo u ključivom procesu čiji bi cilj trebalo biti postizanje dogovora oko praktičnog zajedničkog tumačenja definicije pojma proizvođača-potrošača na razini EU-a; poziva Komisiju da u revidiranu Direktivu o energiji iz obnovljivih izvora uvrsti novo poglavlje o proizvođačima-potrošačima kako bi se riješile glavne prepreke i kako bi se potaknula ulaganja u vlastitu proizvodnju i potrošnju energije iz obnovljivih izvora;
 8. smatra da je najbolji način da se prijeđe na integrirano tržište električne energije na razini EU-a taj da se strateški odredi nužna razina integracije koja se treba postići, da se povrati povjerenje sudionika na tržištu i, osobito, da se zajamči pravilna provedba postojećeg zakonodavstva;

9. poziva države članice da se aktivnije uključe u izradu modela fleksibilnog i decentraliziranog europskog unutarnjeg tržišta električne energije kako bi se poboljšala koordinacija između nacionalnih strategija za tranziciju i kako bi se izbjeglo potkopavanje ciljeva iz članaka 114. i 194. UFEU-a do čega može doći zbog trajnih tržišta kapaciteta i tržišnih mehanizama;
10. smatra da je moguće osnaženo europsko unutarnje tržište električne energije, na osnovi jačih cjenovnih signala na veleprodajnom tržištu s pomoću cijena koje odražavaju aktualan manjak ili višak ponude, uključujući i poraste cijena, koji zajedno s drugim mjerama imaju ulogu ulagačkih signala za nove usluge kapaciteta i fleksibilnosti; podsjeća da prelazak na cijene određene manjkom na tržištu podrazumijeva bolju mobilizaciju odgovora na potražnju i skladištenja te uspješnu kontrolu i nadzor tržišta kako bi se izbjegao rizik od zlorabe moći na tržištu, u prvom redu radi zaštite potrošača; smatra da je angažiranost potrošača jedan od najvažnijih ciljeva na putu ostvarenja energetske učinkovitosti i da bi se trebalo redovito ispitivati rezultiraju li cijene koje odražavaju stvarni manjak opskrbe zaista primjerenim ulaganjem u kapacitete za proizvodnju električne energije;
11. ističe da se europsko unutarnje tržište električne energije nalazi i pod utjecajem uvoza iz trećih zemalja s bitno različitim pravnim i regulatornim sustavima, uključujući i kad je riječ o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti te zahtjeva u pogledu okoliša i klimatskih promjena; poziva Komisiju da to na odgovarajući način uzme u obzir pri izradi novog modela energetskog tržišta kako bi se osigurali jednaki uvjeti za sve proizvođače energije u EU-u i izvan njega i kako bi se potrošačima u Europi pružila sigurna, održiva i pristupačna energija;
12. smatra da je za ulaganja u području energetike potreban stabilan i predvidljiv dugoročan okvir i da će se EU morati suočiti s izazovom ulijevanja povjerenja u ishod novih pravila;
13. traži primjerena prijelazna razdoblja s detaljnom analizom troškova i koristi za sve prijedloge o kojima se raspravlja;
14. ističe važnost zajedničke analize prikladnosti sustava na regionalnoj razini, uz pomoć ACER-a i Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E) te poziva operatore prijenosnih sustava susjednih tržišta da u tom cilju razviju zajedničku metodologiju koju će odobriti Komisija; ističe velik potencijal koji ima pojačana regionalna suradnja;
15. ističe važnost koordiniranog dugoročnog planiranja za učinkovit razvoj prijenosne infrastrukture i tržišta električne energije u Europi; s tim u vezi ističe potrebu za boljom regionalnom suradnjom i podsjeća na uspjeh postojećih pristupa regionalnim tržištima kao što je Nord Pool;
16. ističe pravo država članica da same određuju uvjete koji se odnose na iskorištavanje njihovih energetske resursa u njihovoj nacionalnoj strukturi izvora energije, u skladu s odredbama Ugovora prema kojima europska energetska politika osigurava funkcioniranje energetskog tržišta, sigurnost opskrbe energijom, promiče energetske učinkovitost i uštedu energije, razvoj obnovljivih oblika energije te međupovezanost energetskih mreža; ističe da bi regionalna suradnja donijela uštede i prednosti za

europski energetska sustav te da bi se trebala temeljiti na standardnoj transparentnoj metodologiji za ocjenjivanje dugoročnih potreba regionalnih sustava i za postizanje dogovora o mjerama koje treba poduzeti u slučaju krize u elektroenergetskom sektoru, osobito ako takva kriza ima prekogranične posljedice; stoga poziva Komisiju da iznese prijedlog revizije okvira u tom cilju; također poziva Komisiju da to uzme u obzir u svojem zakonodavnom prijedlogu;

17. podsjeća da bi države članice koje se odluče za nuklearnu energiju trebale postupati u skladu sa sigurnosnim standardima EU-a, propisima u okviru unutarnjeg energetskeg tržišta i pravilima o državnim potporama;
18. napominje da su ušteda na energetskej učinkovitosti, odgovor na strani potražnje, kapaciteti za skladištenje energije i izgradnja mreže, osobito preko pametnih mreža, učinkovito korištenje međusobne povezanosti te daljnje širenje i razvoj nacionalnih mreža neizostavni za dovršetak procesa uspostave unutarnjeg tržišta električne energije sa sve većim udjelom energije iz obnovljivih izvora te podsjeća na načelo „učinkovitost na prvom mjestu” u skladu s kojim se najprije treba razmotriti ulaganje na strani potražnje, a tek onda ulaganje u mrežu i opskrbu; žali zbog toga što još postoje veliki nedostaci u međusobnoj umreženosti unutar država članica i između njih, zbog čega dolazi do nestašice u mreži i znatnog narušavanja operativne sigurnosti i prekogranične trgovine energijom; žali zbog prakse ograničavanja transmisijskih kapaciteta radi uravnoteživanja nacionalne proizvodnje i ako sredstva za rješavanje unutarnjih problema s nestašicama; traži da se ciljevi međusobne povezanosti električne energije razvrstaju po regijama, ocrtavajući stvarna kretanja na tržištu, da se podvrgnu relevantnoj analizi troškova i koristi te da se temelje na desetogodišnjem planu Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E), sve dok budu ispunjeni minimalni ciljevi EU-a; smatra da je radi toga veoma važno boriti se protiv nekoordiniranih tokova, osobito u srednjoj i istočnoj Europi; ističe da je dostupnost izgrađenih prekograničnih kapaciteta jednako važna, s obzirom na rastuće razine ograničavanja kapaciteta od strane država članica;
19. napominje da bi se trebali razviti novi pristupi u cilju rješavanja problema uskih grla i ostvarenje pametne distribucijske mreže koja će omogućiti neometanu integraciju i pružanje usluga od strane decentraliziranih proizvođača, proizvođača-potrošača i potrošača;
20. ponovo izražava svoju potporu ciljevima regionalne interoperabilnosti EU-a; svjestan je, međutim, da nedovoljno korištenje postojeće infrastrukture ugrožava održivost takvih ciljeva; naglašava da je optimalno korištenje postojeće infrastrukture ključno za europsko energetske tržište i stoga poziva Komisiju da se u predstojećem prijedlogu zakonodavstva pozabavi tim pitanjem;
21. traži da se zakonodavni okvir za unutarnje tržište električne energije provodi i primjenjuje na najbolji način te poziva Komisiju i ACER (Agenciju za suradnju energetske regulatora) da se dodatno pozabave problemom radnji na veleprodajnim tržištima koje nisu u skladu s Uredbom (EZ) br. 714/2009; poziva ACER (Agenciju za suradnju energetske regulatora) da pojača regulatorni nadzor nad ograničenjima postojećih kapaciteta spojnih vodova;
22. napominje da su ciljana i ambiciozna modernizacija mreže te uklanjanje strukturnih

uskih grla u mreži važni preduvjeti za ostvarenje unutarnjeg energetskeg tržišta i jačanje konkurentnosti; smatra da bi se trebalo raspraviti o konfiguraciji cjenovnih zona zajedno sa svim relevantnim dionicima i vodeći računa o ovlastima ACER-a i reviziji zone trgovanja Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E); ističe da bi rascjepljivanje zona trgovanja u krajnjoj nuždi moglo biti razuman pristup u okviru tržišnog gospodarstva u cilju odražavanja stvarnog nedostatka električne energije u određenim regijama; smatra da bi se u duboko integriranim mrežama električne energije raspodjela cjenovnih područja trebala obaviti u suradnji sa svim susjednim zemljama kojih se to tiče kako bi se spriječilo neučinkovito korištenje mrežama i smanjenje prekograničnih kapaciteta, što nije u skladu s unutarnjim tržištem;

23. svjestan je da je nekoliko država članica zbog niske cijene energije na veleprodajnim tržištima i njezina utjecaja na ulaganja te zbog potrebe za razvojem mehanizama za prilagodbu proizvodnih kapaciteta potrebnoj fleksibilnosti na strani potražnje u nedostatku europskog pristupa i zbog specifičnih komponenti njihovih potrošačkih tržišta moralo razviti mehanizme kapaciteta;
24. skeptičan je u vezi s istinski nacionalnim mehanizmima kapaciteta neutemeljenima na tržištu i tržištima koji nisu sukladni s načelima unutarnjeg energetskeg tržišta i koji dovode do poremećaja na tržištu, neizravnih subvencija za razvijene tehnologije i visokih troškova za krajnje potrošače; stoga ističe se svaki mehanizam kapaciteta u EU-u mora biti osmišljen iz perspektive prekogranične suradnje nakon dovršetka temeljitih ispitivanja njegove neophodnosti te da mora biti u skladu s pravilima EU-a u području tržišnog natjecanja i državnih potpora; smatra da bi bolja integracija nacionalne proizvodnje energije u energetske sustav EU-a i jačanje međusobne povezanosti mogli smanjiti potrebu za mehanizmima kapaciteta kao i njihove troškove;
25. zahtijeva da se prekogranični mehanizmi kapaciteta odobre tek kad se ispune, između ostalih, sljedeći kriteriji:
 - a. potreba za njima potvrđena je detaljnom analizom primjerenosti stanja proizvodnje i opskrbe na regionalnoj razini, uključujući međusobnu povezanost, skladištenje, odgovor na potražnju i prekogranične proizvodne resurse uz primjenu homogene, standardizirane i transparentne metodologije na razini EU-a kojom se predviđa jasan rizik za neprekinutu opskrbu;
 - b. nema moguće alternativne mjere koja bi bila jeftinija i manje remetila tržište, kao što je potpuna tržišna integracija na regionalnoj razini bez ograničenja prekograničnih razmjena u kombinaciji s ciljanim mrežnim/strateškim rezervama;
 - c. njihov je model tržišno zasnovan i takav da ne diskriminiraju u pogledu korištenja tehnologija za skladištenje električne energije, zajedničkog odgovora na potražnju, stabilnih izvora obnovljive energije i sudjelovanja poduzeća u drugim državama članicama, kako ne bi bilo prekograničnog unakrsnog subvencioniranja ili diskriminacije industrije ili drugih potrošača te kako bi se osiguralo da se njima nadoknadi kapacitet koji je nužan za sigurnost opskrbe;
 - d. njihov model obuhvaća pravila kojima se treba zajamčiti da se kapaciteti raspodjeljuju pravovremeno kako bi se pružili primjereni signali za ulaganja u ekološki prihvatljivija postrojenja;

- e. uključena su pravila o održivosti i kvaliteti zraka kako bi se eliminirale tehnologije koje najviše onečišćuju (u vezi s tim mogla bi se razmotriti mogućnost uvođenja standarda vrijednosti emisija);
26. naglašava da su uz novi model energetskeg tržišta za poticanje mogućnosti koje nudi skladištenje energije ključne predviđene revizije Direktive o energiji iz obnovljivih izvora i Direktive o energetskeg učinkovitosti;
27. smatra da će razvoj novih i postojećih rješenja za skladištenje električne energije biti neizostavan element energetske tranzicije te da bi pravila novog modela tržišta trebala doprinijeti uspostavi okvira koji će biti potpora različitim tehnologijama uključenima u taj proces;
28. smatra da skladištenje energije ima brojne prednosti, od kojih su neke omogućavanje odgovora na potražnju, doprinos u uravnoteženju mreže i pronalasku načina za skladištenje viška obnovljive energije koji je nastao u proizvodnji; traži da se provede revizija postojećeg regulatornog okvira kako bi se poticala primjena sustava za skladištenje energije druga fleksibilna rješenja koja omogućuju uključivanje većeg dijela povremeno aktivnih obnovljivih izvora energije, bilo da su centralizirani bilo da se distribuiraju, s nižim graničnim troškovima u energetskeg sustav; ističe da se u postojećem regulatornom okviru treba uvesti odvojena kategorija imovine za električne sustave ili sustave skladištenja energije s obzirom na dvojnu narav – proizvodnju i potražnju – sustava skladištenja energije;
29. stoga traži da se u okviru novog modela tržišta riješe tehničke prepreke i diskriminirajući postupci u mrežnim kodovima za skladištenje energije te da se naknade i porezi primjenjuju na pošten način, da se izbjegnu dvostruki troškovi za punjenje i pražnjenje energije, što bi rezultiralo tržištem koje bi bilo pogodno za fleksibilne izvore koji brzo reagiraju; tvrdi da će razlozi za tržišta kapaciteta brzo nestati ako mogućnosti skladištenja budu dostupnije i pristupačnije;
30. ističe potrebu za promicanjem korištenja sustava skladištenja energije i stvaranja jednakih uvjeta za sve pri čemu će skladištenje energije moći biti konkurentno drugim mogućnostima ostvarenja fleksibilnosti, na temelju tehnološki neutralnog modela energetskeg tržišta;
31. stoga poziva da se u okviru tehnološki neutralnog modela energetskeg tržišta ponude različita rješenja za skladištenje energije iz obnovljivih izvora, kao što su litij-ion baterija, toplinske crpke i ćelije vodika, što je prilika za dopunu kapaciteta proizvodnje iz obnovljivih izvora; osim toga zahtijeva uspostavu jasno definiranih mehanizama kako bi se iskoristili višak proizvodnje energije i ograničenja;
32. poziva Komisiju da pojasni položaj skladištenja u različitim koracima elektroenergetskeg lanca te da operatorima prijenosa i distribucije omogući ulaganje, upotrebu i iskorištavanje usluga skladištenja energije u svrhu uravnoteženja mreže i druge pomoćnih usluga;
33. napominje da bi skladištenje energije u budućnosti moglo osigurati sve veći niz energetskeg i pomoćnih usluga; stoga poziva na utvrđivanje definicije skladištenja električne energije koja bi obuhvatila njegovu dvojnu narav (uzimanje i pružanje

- električne energije) i na uklanjanje regulatornih prepreka za skladištenje energije;
34. traži da se provede revizija postojećeg regulatornog okvira kako bi se poticala primjena sustava za skladištenje energije i druga fleksibilna rješenja s ciljem da se u energetski sustav, na centraliziranoj razini ili na decentraliziranoj razini, uključi veći dio povremeno aktivnih obnovljivih izvora energije s niskim graničnim troškovima;
 35. traži da se u regulatorni okvir uvede definicija uređaja za skladištenje energije u sustavu električne energije;
 36. traži da se u postojeći regulatorni okvir uz proizvodnju, rad mreže i potrošnju uvede posebna kategorija za sustave skladištenja električne energije;
 37. naglašava da plinska interkonekcija i koordinacija hitnim mjerama na nacionalnoj razini predstavljaju načine na koje države članice mogu surađivati u slučaju ozbiljnih poremećaja u opskrbi plinom;
 38. ističe da bi prekogranično tržišno natjecanje uz prisutnost nekoliko dobavljača na decentraliziranom tržištu moglo donijeti prednosti za potrošače, što bi dovelo do pojave inovativnih novih poduzeća za pružanje energetskih usluga;
 39. traži daljnji razvoj isključivo energetskog tržišta s pravednom podjelom troškova i koristi među svim korisnicima i proizvođačima energije na temelju dosljedne primjene postojećeg zakonodavstva, ciljne modernizacije prijenosne i distribucijske infrastrukture, veće regionalne suradnje, bolje međusobne povezanosti, energetske učinkovitosti, sustava odgovora na potražnju i skladištenja, što može odaslati primjerene dugoročne signale kako bi elektoenergetski sustav ostao siguran i kako bi se razvijali obnovljivi izvori energije, vodeći računa pritom o posebnostima elektroenergetskih tržišta regija koje su izolirane od nacionalnih elektroenergetskih sustava, promičući time energetsku diversifikaciju i jače tržišno natjecanja radi povećanja sigurnosti opskrbe;
 40. naglašava da je energetska učinkovitost temeljno načelo strategije energetske unije jer je riječ o djelotvornom načinu smanjenja emisija, ostvarenja ušteda za potrošače i smanjenja ovisnosti EU-a o uvozu fosilnih goriva;
 41. prepoznaje da su energetska fleksibilnost i kapacitet trenutačno od ključne važnosti i da bi se trebali na odgovarajući način ocijeniti kao dio modela tržišta sa sigurnom budućnošću, s obzirom na to da je riječ o komplementarnim elementima;
 42. ističe da europsko tržište električne energije mora počivati na tržišnim mehanizmima; s tim u vezi ističe da dinamično formiranje cijena služi kao signal i kao usmjerenje te da je nedvojbeno važan faktor u učinkovitosti, a time i u omogućavanju dobrog funkcioniranja tržišta električne energije;
 43. ističe da cijene električne energije koje se mijenjaju ovisno o vremenskom razdoblju mogu potaknuti fleksibilnost potražnje, što može doprinijeti uravnoteženju potražnje i opskrbe i ublažavanju razlika u obrascima proizvodnje energije iz obnovljivih izvora; s tim u vezi ističe da je važno da cijene električne energije odražavaju stvarne troškove električne energije;

44. napominje da očekivanje naglog porasta cijena u budućnosti može biti poticaj proizvođačima i ulagačima za ulaganje u fleksibilna rješenja kao što su skladištenje energije, energetska učinkovitost, upravljanje potražnjom, kapacitete proizvodnje obnovljive energije, visokoučinkovite i moderne plinske elektrane i reverzibilne hidroelektrane; poziva na suzdržanost u pogledu intervencija na veleprodajnom tržištu, čak i u slučaju velikog porasta cijena; traži da se pri planiranju postupnog ukidanja reguliranih potrošačkih cijena nižih od troškova proizvodnje uzmu u obzir potrebe ranjivih potrošača kojima prijeti energetska siromaštvo;
45. ističe da je potpuna integracija energije iz obnovljivih izvora na tržište električne energije od ključne važnosti; poziva na poduzimanje napora kako bi se potaknula i maksimizirala njihova zastupljenost u uslugama uravnoteživanja i smatra da bi skraćivanje vremena zatvaranja tržišta, usklađivanje intervala trgovanja s razdobljem rješavanja neravnoteža i omogućivanje proizvođačima iz različitih država članica da zajedno predaju ponude znatno doprinijelo ostvarenju tog cilja;
46. poziva na dovršetak procesa integracije unutarnjeg tržišta te usluga uravnoteživanja i rezerve poticanjem likvidnosti i prekograničnog trgovanja u svim tržišnim vremenskim okvirima; poziva da se ubrzaju naponi usmjereni na ostvarenje ambicioznih ciljeva ciljnog modela u pogledu trgovanja u jednom danu i uravnoteživanja tržišta počevši s usklađivanjem vremena zatvaranja tržišta i uravnoteživanjem energetskih proizvoda;
47. poziva Komisiju da iznese prijedloge kojima će se omogućiti instrumenti za ublažavanje prihodovnog rizika iznad 20 do 30 godina kako bi ulaganja u novu niskouglijučnu proizvodnju bila motivirana tržištem, kao što su zajednička ulaganja s ugovornom raspodjelom rizika između velikih potrošača i proizvođača električne energije ili tržište ugovora s dugim rokovima na osnovi prosječne cijene;
48. traži da se ugovori o opskrbi električnom energijom i pomoćnim uslugama dodjeljuju na osnovi principa slobodnog tržišta; tvrdi da bi takvi otvoreni postupci javnog natjecanja, bilo da se organiziraju na nacionalnoj bilo na prekograničnoj razini, trebali biti tehnološki neutralni i da bi trebali omogućiti sudjelovanje operatora za usluge skladištenja energije;
49. podupire rast udjela energije iz obnovljivih izvora u EU-u; naglašava važnost stabilnih i troškovno učinkovitih programa potpore za dugoročna ulaganja u području obnovljive energije koji odgovaraju potrebama i zadržavaju fleksibilnost u kratkoročnom razdoblju te su prilagođeni nacionalnim potrebama i okolnostima, omogućujući postupno ukidanje subvencija za razvijene tehnologije u području obnovljive energije; pozdravlja činjenicu da velik broj tehnologija u području obnovljive energije ubrzano postaje troškovno konkurentan konvencionalnim oblicima proizvodnje; napominje da bi se trebalo voditi računa o tomu da programi potpore budu dobro osmišljeni i da se bilo kakav utjecaj na energetske intenzivne industrije izložene riziku od premještanja proizvodnje svede na najmanju moguću mjeru;
50. ističe važnost digitalnih tehnologija za slanje cjenovnih signala koje omogućuju da odgovor na potražnju funkcionira kao izvor fleksibilnosti; stoga traži ambicioznu strategiju u vezi s digitalizacijom energetskog sektora, od uvođenja pametnih mreža i pametnih brojila do razvoja mobilnih aplikacija, internetskih platformi i centara podataka;

51. napominje da države članice u skladu s okvirom do 2020., neovisno o kretanjima na tržištu, moraju ispuniti konkretne kvantitativne ciljeve u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije i stoga ističe da je važno promicati energiju iz obnovljivih izvora politikama s naglaskom na tržišnom natjecanju i troškovnu učinkovitost, navodeći pritom da postoje brojne različite tehnologije u području obnovljivih izvora energije koje se nalaze u različitim fazama razvoja i imaju različite karakteristike te stoga ne mogu biti obuhvaćene jedinstvenim pristupom; podsjeća na važnu ulogu koju u vezi s tim ima sustav EU-a za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (ETS) te smatra da je poticanje ulaganja sukladnije s tržištem nego fiksne cijene pristupa mreži i opći povlašteni tretman;
52. ustrajan je u stajalištu da se usporedo s povećanim tehničkim razvojem obnovljivih izvora energije i njihovom rasprostranjenom upotrebom pravila o subvencijama moraju uskladiti s uvjetima na tržištu, kao što su premije za pristup mreži, kako bi se ograničili troškovi za krajnje potrošače;
53. upozorava na miješanje ciljeva opskrbe s ciljevima klimatske politike; poziva na dosljedno jačanje sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova i preuređenje tržišta u cilju veće fleksibilnosti kako bi se cijenama CO₂ i goriva ubuduće moglo dodatno podupirati širenje obnovljivih izvora energije;
54. podsjeća da počevši od 2016. smjernice za državne potpore iz 2014. zahtijevaju od velikih proizvođača energije iz obnovljivih izvora da preuzmu zadaće uravnoteživanja koje su definirane kao obveza proizvođača da nadoknađuju kratkoročna odstupanja od svojih prethodnih obveza u pogledu opskrbe u slučajevima gdje postoji likvidno dnevno tržište; naglašava da bi se u slučaju odstupanja od plana koji je operator najavio trebala naplatiti primjerena cijena nadoknade energije; podsjeća na postojeće odredbe Direktive o energiji iz obnovljivih izvora na temelju kojih je za obnovljive izvore energije predviđen prioritet pristupa i otpremanja; predlaže da se te odredbe preispitaju i revidiraju nakon što se provede novi model elektroenergetskog tržišta koji bolje jamči jednake uvjete za sve i više uzima u obzir karakteristike proizvodnje energije iz obnovljivih izvora;
55. imajući na umu načelo supsidijarnosti, traži usklađeno djelovanje država članica na regionalnoj razini u pogledu daljnjeg širenja obnovljivih izvora energije kako bi se povećala ekonomska učinkovitost energetskog tržišta s ciljem postizanja zajedničkih europskih ciljeva i jačanja stabilnosti mreže; smatra da države članice ne bi smjele donositi jednostrane odluke koje imaju znatan utjecaj na susjedne države bez širih rasprava i suradnje na regionalnoj razini ili razini EU-a; podsjeća na činjenicu da obnovljivi izvori energije uglavnom imaju jače izraženu lokalnu komponentu; poziva Komisiju da poradi na usklađenijem europskom okviru za promicanje energije iz obnovljivih izvora;
56. preporučuje državama članicama da razmotre mogućnost regulatornog okvira kojim bi se krajnje korisnike potaknulo na proizvodnju vlastite energije i lokalno skladištenje energije;
57. uvjeren je da će osim obnovljivih izvora energije svoje mjesto u proizvodnji električne energije zadržati i svi oni proizvođači sigurne i održive energije koji se zalažu za cilj postupne dekarbonizacije u skladu sa sporazumom postignutim na globalnoj razini u

okviru konferencije stranaka COP21;

58. ističe da je veoma važno da se na razini EU-a postigne koordinacija kad je riječ o definiranju koncesijskih režima za iskorištavanje hidroelektrične energije i otvaranje tog sektora za tržišno natjecanje, kao bi se izbjegli poremećaji na tržištu i promicalo učinkovito iskorištavanje resursa;
59. napominje da će se reorganizacijom elektroenergetskog tržišta odgovoriti na očekivanja potrošača jer će se zahvaljujući primjeni novih tehnologija ostvariti stvarne prednosti, osobito u pogledu energije iz obnovljivih izvora s niskim emisijama ugljičnog dioksida, što će rezultirati međusobnom ovisnošću država članica u vezi s energetsom sigurnošću;
60. ističe da je u nedostatku potpuno međupovezanog sustava elektroenergetske mreže s odgovarajućim mogućnostima skladištenja konvencionalna proizvodnja i dalje ključna za sigurnost opskrbe;
61. ističe da se, s obzirom na to da je energetska sustav sve decentraliziraniji, da je 90 % obnovljivih izvora energije povezano na distribucijsku mrežu i da su operatori distribucijskog sustava uključeni na lokalnoj razini, više pozornosti mora pridati lokalnoj i regionalnoj odgovornosti operatora distribucijskog sustava za energetska uniju; podsjeća da je važno da sve države članice provedu odredbe trećeg energetska paketa u pogledu razdvajanja prijenosnih i distribucijskih sustava, osobito u svjetlu sve važnije uloge operatora distribucijskog sustava u pristupu podacima i upravljanju njima; ističe da treba obratiti veću pozornost na sučelje između operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava; smatra da bi provedba odgovarajućih poslovnih modela, namjenska infrastruktura i harmonizirana potpora mogle potaknuti uspješan odgovor na strani potražnje u svakoj državi članici i izvan nacionalnih granica;
62. odlučno poziva države članice da uspostave pravosudne i administrativne mehanizme potrebne kako bi se lokalne zajednice potaklo na uključivanje u proizvodnju električne energije na način da postanu dionici u malim projektima proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora;
63. ističe da se u većini slučajeva energija iz obnovljivih izvora uvodi u sustav na razini distribucije, blizu razine potrošnje, i stoga poziva operatore distribucijskog sustava da pojačaju svoju ulogu posrednika i da se bliže uključe u izradu europskog regulatornog okvira i u relevantna nadležna tijela u pogledu sastavljanja smjernica o stvarima koje su za njih važne, kao što je upravljanje potražnjom, fleksibilnosti i skladištenje te poziva na užu suradnju operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava na europskoj razini;
64. traži mjere za poticanje na nužna ulaganja u tehnologije pametne mreže i distribucijske sustave u cilju bolje integracije sve veće količine energije iz obnovljivih izvora i bolje pripremljenosti za digitalizaciju; smatra da je u vezi s tim operatorima distribucijskog sustava potrebno dati veću ulogu u prikupljanju i davanju podataka te da se u svim okolnostima mora zajamčiti zaštita podataka imajući na umu iskustva stečena u državama u kojima su u potpunosti uvedena pametna brojila;
65. naglašava važnost regionalnog pristupa u izgradnji potrebne infrastrukture za opskrbu

električnom energijom koja je nužna za sigurnost opskrbe održivom električnom energijom, u cilju uklanjanja uskih grla u (elektroenergetskoj) mreži i dovršetka procesa uspostave unutarnjeg energetskeg tržišta;

66. smatra da su operatori distribucijskih sustava neutralni posrednici na tržištu koji primaju podatke iz različitih izvora te ih zatim, bez diskriminacije i uz suglasnost potrošača, mogu staviti na raspolaganje ovlaštenim trećim stranama kako bi se osiguralo da potrošači i dalje imaju kontrolu nad svojim podacima; smatra da operatori distribucijskih sustava potiču razvoj tržišta i imaju sve važniju ulogu kao aktivni upravitelji sustava, tehnološki posrednici, upravitelji podataka i inovatori; smatra da su potrebna jasna pravila kako bi se osiguralo da operatori distribucijskih sustava budu neutralni posrednici na tržištu; ističe da operatori distribucijskih sustava, kao i drugi sudionici na tržištu, mogu podupirati lokalna nadležna tijela na način da im pružaju podatke u cilju ostvarenja energetske tranzicije na njihovu teritoriju;
67. ističe da je potrebno ubrzati postupke izdavanja dozvola za projekte energetske infrastrukture na svim razinama odlučivanja;
68. smatra da je suvisla jača suradnja unutar i između regija pod koordinacijom ACER-a i uz suradnju Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E), posebno u pogledu procjene prekograničnog utjecaja, a da se države članice pritom ne odreknu odgovornosti za sigurnost opskrbe; ističe da su prekogranična suradnja i spojni vodovi ključni za sigurnost opskrbe;
69. pozdravlja rad ACER-a i traži da se toj agenciji stavi na raspolaganje dovoljno financijskih i ljudskih resursa kako bi mogla ispuniti svoje trenutne i buduće zadatke i obveze i kako bi mogla strateški planirati u pouzdanom srednjoročnom okviru;
70. ističe važnost učinkovitog, nepristranog i stalnog tržišnog nadzora europskih energetskeg tržišta kao ključnog alata kojim će se osigurati istinsko unutarnje energetskeg tržište na kojem vladaju slobodno tržišno natjecanje, primjereni cjenovni signali i sigurnost opskrbe; ističe važnost ACER-a u tom kontekstu te sa zadovoljstvom iščekuje stajalište Komisije o novim i pojačanim ovlastima ACER-a u vezi s prekograničnim pitanjima;
71. poziva ACER da podupre i koordinira napore u cilju povećane regionalne suradnje u vezi sa sigurnošću i primjerenošću sustava; smatra da bi se prijenos nadležnosti za pitanja sigurnosti opskrbe na nadnacionalna tijela trebao dogoditi samo ako se njime omogući jasna dobit za cjelokupni elektroenergetski sustav i ako bude popraćen dovoljnom razinom odgovornosti;
72. poziva da se ACER-u daju ovlasti odlučivanja u vezi s koordinacijom povećane regionalne suradnje u pogledu prekograničnih i međuregionalnih pitanja, osobito u kontekstu regionalnih inicijativa za koordinaciju sigurnosti, u cilju optimizacije upravljanja energetskeg resursima, kao i da ta koordinacija omogući zadovoljavanje nacionalnih posebnosti, da bude zasnovana na troškovima i da se primjenjuju tržišni kriteriji te traži da se razviju odgovarajući alati za praćenje uspješnosti energetskeg tržišta u cilju stvaranja energetske unije bez potrebe za stvaranjem velikog novog nadležnog tijela;

73. napominje da su prijedlozi Komisije u vezi s novim modelom energetskeg tržišta ograničeni na sektor električne energije; poziva Komisiju da razmotri mogućnost revizije modela tržišta prirodnog plina kako bi se riješili izazovi u plinskom sektoru (npr. promjena potražnje za plinom u EU-u, bezvrijedna imovina, sustavi određivanja cijena, daljnja integracija tržišta te uloge ACER-a i Europske mreže operatora prijenosnih sustava za plin (ENTSO-G));
74. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te državama članicama.

OBRAZLOŽENJE

Europska komisija objavila je 15. srpnja 2015. niz dokumenata o europskom unutarnjem tržištu, među njima i savjetodavnu komunikaciju o modelu europskog tržišta električne energije.

U toj se komunikaciji navode tri politička cilja za buduće tržište električne energije:

1. Stvaranje tržišta električne energije na razini EU-a s jasnim signalima cijena za nova ulaganja.
2. Određivanje europskog pristupa sigurnosti opskrbe energijom.
3. Jačanje regionalne suradnje u energetske politici, posebno kad je riječ o ulaganjima u nova postrojenja za proizvodnju energije, spojnim vodovima i pravilima davanja potpore, kao i o integraciji obnovljivih izvora energije u europsko unutarnje tržište.

Komunikacija Komisije označila je početak savjetovanja o pitanju kako novo tržište električne energije treba izgledati kako bi se ostvarili ciljevi energetske politike tj. sigurnost opskrbe, ekološka održivost i ostvarivanje vrijednosti za uloženi novac. Pritom treba olakšati nove tehnologije i ulaganja, posebno u području obnovljivih izvora energije i postrojenja za proizvodnju električne energije s niskom razinom emisije ugljika.

U izazove Europe u području energetike u zadnjih nekoliko godina treba ubrojiti veću ovisnost o uvozu nafte i plina, nedostatak diversifikacije, visoke cijene energije obilježene državnim davanjima, ukupno sve veću svjetsku potražnju za energijom, sigurnosne rizike za zemlje proizvođača i tranzitne zemlje, borbu protiv klimatskih promjena, nedovoljan napredak u pogledu energetske učinkovitosti, sve veći udio obnovljivih izvora energije, integraciju i umrežavanje energetskih tržišta i narušavanje tržišta zbog različitih sustava davanja potpore.

Bolja integracija i usklađenost energetskih tržišta nudi razne prilike za postizanje zajedničkih europskih ciljeva sigurne, jeftine i ekološki održive opskrbe energijom.

Međutim, energetska tržišta, a posebno tržišta električne energije, u ovom trenutku još uvijek podliježu jakom nacionalnom utjecaju, što se temelji na nacionalnoj odgovornosti za strukturu izvora energije. Mjere za provedbu nacionalne strukture izvora energije razlikuju se u mnogim aspektima i sežu od napuštanja nuklearne energije do subvencioniranja obnovljivih izvora energije i određivanja takozvanih mehanizama kapaciteta u određenim državama članicama u cilju jamčenja sigurnosti opskrbe energijom.

Predvidive cijene energije i sigurnost opskrbe nenadomjestivi su faktori, osobito za životni standard kućanstava, ali i za sigurnost radnih mjesta u poduzećima s visokom potrošnjom energije.

Sve mjere koje predlaže Europska komisija podliježu provjerama u pogledu instrumenata, pravne osnove, provedbe i mogućnosti europeizacije opskrbe električnom energijom.

Cilj savjetovanja ne može biti potkopavanje prava država članica da utvrđuju nacionalnu strukturu izvora energije, opću strukturu svoje opskrbe energijom i uvjete za iskorištavanje svojih energetske resursa koje je utvrđeno u članku 194. UFEU-a.

Pri tome treba očekivati da će se zajedničkoj europskoj energetske politici, kratkoročno, u svim njezinim aspektima suprotstavljati nacionalni uvjeti za brzu tržišnu integraciju i stvaranje jedinstvenog europskog unutarnjeg tržišta električne energije.

U tom kontekstu treba, primjerice, napomenuti različitu ocjenu iskorištavanja nuklearne energije, subvencioniranje obnovljivih izvora energije uz dugoročni prioritet u opskrbi energijom i fiksnu nadoknadu, nedostatak interkonekcije između pojedinih regija i država članica Europske unije, činjenicu da je električnu energiju moguće skladištiti samo u ograničenoj količini te pitanje na kojoj se razini tržišta električne energije mogu najbolje kontrolirati i regulirati u cilju jamčenja sigurnosti opskrbe energijom.

Komisija u tom pogledu predlaže skup mjera koje se ocjenjuju o ovom izvješću. Pri tome treba razmotriti sljedeća pitanja:

1. Cijene za vrijeme nestašice mogu biti važan dio budućeg uređenja tržišta, no postoje sumnje oko pitanja može li slobodno utvrđivanje cijena na tržištu električne energije samo po sebi dovesti do dovoljne sigurnosti opskrbe energijom jer se potrebna ulaganja u proizvodne kapacitete zadržavaju sve dok se ne postigne transparentnost u vezi s konkretnim određivanjem cijena na tržištu električne energije.

2. Plan Europske komisije o proširenju područja pojedinih tržišta za uravnoteživanje energije uglavnom nailazi na rezerviranost. Prije provođenja takvih mjera potrebna je sveobuhvatna analiza tržišta koja bi u nekim državama članicama mogla uključivati premale regije za uravnoteživanje kako bi se omogućila učinkovita opskrba rezervnom električnom energijom. Točno je da je za obnovljive izvore energije koji zahtijevaju velike količine kapitala potreban stabilan okvir za ulaganje.

Pri tome svakako treba preispitati postojeće sustave financiranja. Njemački sustav prioriteta opskrbe energijom i 20-godišnjeg jamstva cijena, na primjer, nije pripremljen za neposredno primanje cjenovnih reakcija tržišta. Troškovno učinkovita proizvodnja prije bi se omogućila sustavom financiranja kojim bi se poduprla početna ulaganja nego subvencijama za operativno djelovanje koje su uređene neovisno o dotičnoj tržišnoj cijeni i time otežavaju tržišno natjecanje s drugim izvorima energije.

3. Prijedlog Europske komisije o znatnom proširenju europske regulative također nailazi na kritiku.

Dosadašnji sustav regulatornog nadzora, koji se uglavnom organizira na nacionalnoj razini, nije neučinkovit niti stoji u suprotnosti sa željenim stvaranjem europskog tržišta električne energije. Premda su europskoj agenciji ACER potrebni primjereni ljudski i financijski resursi za obavljanje zadataka, prijenos energetske nadzora značio bi i stvaranje velikog novog administrativnog tijela. Stoga ACER do sada odgovara samo za koordinaciju pojedinih nacionalnih regulatora i savjetovanje s njima. Tome bi se mogli pridodati novi zadaci.

4. Pozdravlja se cilj ostvarenja europske dimenzije kad je riječ o sigurnosti opskrbe energijom. Takav europski izazov može se savladati samo s pomoću dovoljnih kapaciteta

povezanosti među državama članicama. Pozdravlja se istraživanje po sektorima u vezi s postojećim nacionalnim mehanizmima kapaciteta koje je inicirala Europska komisija.

Izvjestitelj smatra da promicanje obnovljivih izvora energije mora imati visoki prioritet, ali da se istodobno ne smije zaboraviti na s time povezane probleme dugoročne i dostupne sigurnosti opskrbe energijom.

5. Za ostvarivanje klimatskih ciljeva EU-a potrebna je kombinacija mjera kojima će se, osim obnovljivih izvora energije, uzimati u obzir i preferirane tehnologije niskih emisija u usporedbi s tehnologijama većih emisija. Stoga bi bilo pogrešno kratkoročno i kategorično isključivati fosilna goriva jer će proizvodnja električne energije iz fosilnih goriva sa što nižim emisijama srednjoročno zadržati važnu ulogu kao nadopuna proizvodnji iz obnovljivih izvora energije.

6. Izvjestitelj smatra da je u osnovi ispravan prijedlog Europske komisije o energetskej politici koja u jednakoj mjeri obuhvaća centralizirane i decentralizirane strukture. Iz tog razloga treba razraditi željeni model tržišta tako da uistinu može doći do odgovarajućih procesa promjene, a da ne dođe do narušavanja tržišta i loših ulaganja. Takvi procesi promjena ne mogu se predvidjeti ili nametnuti politikom, nego oni moraju zaživjeti na tržištu.

Ne može se ignorirati činjenica da je već nekoliko država članica uvelo mehanizme kapaciteta kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe energijom i primjerena osnovna opskrba u pogledu potrebne fleksibilnosti u kontekstu sve većeg udjela obnovljivih izvora energije. Uvođenju takvih mehanizama kapaciteta trebala bi, međutim, prethoditi detaljna analiza stanja proizvodnje i opskrbe na regionalnoj razini, uzimajući u obzir i prilog susjednih zemalja, ono bi trebalo obuhvaćati prekogranično sudjelovanje te bi se njime trebao jamčiti samo onaj kapacitet koji je potreban za sigurnost opskrbe energijom.

7. Izvjestitelj općenito podržava Komisiju u tome da cjenovnim signalima i njihovom mogućnosti slobodnom stvaranju dodijeli središnju upravljačku funkciju na tržištu. To se odnosi i na cijene uvjetovane manjkom na tržištu koje utječu na dugoročne odluke ulagača i kratkoročne odluke, a time i na fleksibilno tržišno ponašanje potrošača. Zbog toga diljem Europe treba ukinuti regulirane cijene za krajnje potrošače.

U ovom je trenutku veleprodajna cijena središnji faktor koji utječe na odluke o ulaganjima u elektrane. Stoga je previše slobodna pretpostavka Europske komisije o tome da privatni ulagači grade elektrane samo jer očekuju nekoliko situacija s visokim cijenama u godini, pogotovo jer se radi o nepredvidivoj situaciji.

Tržište električne energije temelji se na prognozama proizvodnje i potrošnje, iako bi osobito u fazama velikog manjka trebalo doći do povećanja cijena bez utjecaja države. Ta se očekivanja prilagođuju sve do konačnog ispunjenja, a njima se potiču tržišni akteri na aktivnu trgovinu na tržištu električne energije.

Cijene za vrijeme nestašice, međutim, moraju ići u korak sa sigurnim okruženjem za dugoročna ulaganja koja zahtijevaju velike količine kapitala. To se ne odnosi samo na konvencionalne elektrane, mreže i postrojenja za skladištenje energije, nego i na obnovljive izvore energije. U tom je kontekstu nakon liberalizacije tržišta električne energije u Europi došlo do ulaganja u konvencionalnu proizvodnju bez dugoročnih ugovora. Povjerenje do

kojeg je u tom smislu došlo nakon toga je potkopano regulatornim intervencijama, premda bi uloga javnog sektora trebala biti u jamčenju sigurnosti i stabilnosti regulative na tržištu.

8. Izvjestitelj predlaže da se u okviru zahtjeva Europske komisije za izgradnju većih regionalnih tržišta izvrši prekogranično testiranje pilot-projekata s pristupom inovativnih tržišnih struktura u cilju njihova eventualnog kasnijeg proširenja na ostale države članice.

Petostrani energetska forum¹ u tom kontekstu mogao bi biti pozitivan primjer prekogranične suradnje. Ključnu ulogu pri tome zauzima Agencija za suradnju energetskih regulatora (ACER) koja mora raspolagati dovoljnim resursima kako bi ispunila svoje zadatke koordiniranja. Dodatne temeljne promjene zaduženja mogle bi sadržavati rizike za sigurnost sustava zbog toga što trenutačni sustav neovisnih energetskih regulatora dobro funkcionira. Međutim, ACER-u bi se mogle dodijeliti dodatne ovlasti odlučivanja, na primjer u pogledu prekograničnih aspekata, ako nacionalni regulatori prije toga nisu postigli dogovor, zatim u pogledu utvrđivanja metodologije harmonizirane sustavne ekvivalencije ili sudjelovanja u nacionalnom postupku odobravanja, odnosno njegovoj potpori, u slučaju energetskih projekata od obostranog interesa.

9. Prijedlog usklađivanja naknada za distribucijsku mrežu i razdvajanja distribucijskih mreža s manje od 100 000 korisnika s druge je strane suvišan i kontraproduktivan.

¹ Zajedničko izvješće Njemačke, Francuske, Austrije, Švicarske, Belgije, Nizozemske i Luksemburga o sigurnosti opskrbe energijom od 5. ožujka 2013.

**REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA
U NADLEŽNOM ODBORU**

Datum usvajanja	14.6.2016
Rezultat konačnog glasovanja	+: 44 -: 13 0: 5
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Zigmantas Balčytis, Bendt Bendtsen, Xabier Benito Ziluaga, José Blanco López, Jerzy Buzek, Edward Czesak, Christian Ehler, Fredrick Federley, Adam Gierek, András Gyürk, Hans-Olaf Henkel, Eva Kaili, Kaja Kallas, Barbara Kappel, Krišjānis Kariņš, Jeppe Kofod, Zdzisław Krasnodębski, Miapetra Kumpula-Natri, Ernest Maragall, Edouard Martin, Angelika Mlinar, Dan Nica, Angelika Niebler, Morten Helveg Petersen, Miroslav Poche, Carolina Punset, Michel Reimon, Herbert Reul, Algirdas Saudargas, Sergei Stanishev, Neoklis Sylikiotis, Dario Tamburrano, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Claude Turmes, Vladimir Urutchev, Kathleen Van Brempt, Henna Virkkunen, Martina Werner, Lieve Wierinck, Flavio Zanonato
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Pascal Arimont, Simona Bonafè, Rosa D'Amato, Cornelia Ernst, João Ferreira, Françoise Grossetête, Carlos Iturgaiz, Benedek Jávor, Werner Langen, Svetoslav Hristov Malinov, Vladimír Maňka, Luděk Niedermayer, Markus Pieper, Anneleen Van Bossuyt
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Daniela Aiuto, Reimer Böge, Lara Comi, Jakop Dalunde, Eleonora Evi, Arne Lietz, Axel Voss